Lättillgängligt om biologisk bekämpning

Sandskär, B. 1999. *Biologisk bekämpning av skadedjur.* Jordbruksverket. 72 sidor. Färgfotografier, svartvita teckningar. Format 30 x 21 cm. Häftad. ISBN-91 88 264-22-X. Kan köpas från Jordbruksverket i Jönköping. tel. 036-15 50 00, fax. 036-71 51 14. Pris 60 SEK plus moms.

Boel Sandskär vid Växtskyddscentralen i Alnarp har översatt och bearbetat denna intressanta skrift om biologisk bekämpning från tyskan och gjort tillägg för svenska förhållanden.

Skriften (som kallas bok, men mer känns som ett häfte) inleds med en kort information om vad man i dagsläget menar med biologisk bekämpning och bekämpningsmedel. Följande definition ges för bekämpningmedel: *Med biologiskt bekämpningsmedel avses en bioteknisk organism som framställts särskilt för att förebygga eller motverka att djur, växter eller mikroorganismer, däribland virus, förorsakar skada eller olägenhet för människors hälsa eller skada på egendom.* Det låter kanske lite märkligt med begreppet bioteknisk organism. Som biotekniska organismer betraktas enligt Miljöbalken de organismer som man framställer (odlar fram) i bekämpningssyfte. De massförökas i laboratorier av kommersiella firmor och säljs över hela Europa.

Efter detta intressanta inledande stycke följer ett väl illustrerat kapitel om de olika skadedjur som man har problem med i växthus och om de djur man använder för att bekämpa dem. Skadedjuren illustreras med fotografier och teckningar. I några fall finns för närstående arter bestämningsscheman med enkla teckningar (dock tyvärr utan tillräcklig förklarande text). En allmän utvecklingscykel för bladlöss resp. tripsar har också ritats. De djur som används för bekämpning kallas genomgående nyttodjur och omfattar små parasitsteklar, skinnbaggar, gallmyggor, blomflugor, skalbaggar, kvalster och nematoder (rundmaskar). Dessa beskrivs relativt ingående vad gäller utseende och biologi och man får tips om hur man kan hålla dem i odling.

Ett kapitel ägnas åt nyttodjur med brett värdspektrum, dvs arter som är predatorer och angriper i stort sett alla mindre djur de kommer över. Till sådana hör larver av guldögonsländor samt rovkvalster, skinnbaggar och flugor. Därpå följer ett kapitel om insektspatogena svampar, bakterier och virus.

Det kanske viktigaste kapitlet för odlaren tar upp rekommendationer för integrerat växtskydd i grönsaks- och prydnadsväxtodling i växthus. Här ges noggranna praktiska tips för hur man går till väga vid användningen av nyttodjuren och vilka kemiska bekämpningsmedel man kan använda i kombination med dem. Det finns bra tabeller över kemiska bekämpningsmedel som man kan använda tillsammans med nyttodjuren utan att skada dessa.

Slutligen finns information om var man kan köpa "nyttodjur "och mikrobiologiska bekämpningsmedel i Sverige.

Allmänt sett innehåller "boken" mycket information om bekämpning av skadedjur. Den vinner på fina fotografier och teckningar. Även den som inte är intresserad av själva bekämpningen hittar intressant information om insekter som är skadedjur och hur man kan kontrollera dem utan att ta till otäcka gifter. Det känns bra att biologisk bekämpning börjar bli ett användbart alternativ/komplement till alla gifter som används. Boken tar upp bekämpning under kontrollerade former i växthus men kan också inspirera till ökad användning av biologisk bekämpning i naturen. Man kan lätt inse att detta kommer att vara positivt för den biologiska mångfalden.

Ragnar Hall